

30.1.2015

TEATIS LIIKMETELE

Teema: Petitsioon nr 1128/2012, mille on esitanud Armeenia/Venemaa kodanik L. A. väidetava diskrimineerimise ja oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta

1. Petitsiooni kokkuvõte

Petitsiooni esitaja on Armeenia-Vene päritolu ja ta on abielus Saksa-Kreeka päritolu ELi kodanikuga. Petitsiooni esitaja väitel on Saksamaa ametiasutused teinud talle takistusi ja teda diskrimineerinud, mistõttu õnnestus tal ainult suurte raskustega saada Saksamaal elamisluba, tema vanematele ei väljastatud viisat, et aidata teda ajutiselt lapse kasvatamisel, tema Lätis omandatud arstikraadi ei tunnustata Saksamaal ja ta on kannatanud töökiusamise all. Petitsiooni esitaja leiab, et talle oleks tulnud kohe väljastada elamisluba, sest tal oli elamisluba Kreekas, kus ta enne Saksamaale kolimist oma abikaasaga elas, ja kuna ta on abielus ELi kodanikuga, kes on kasutanud ära ELis kehtivat liikumisvabadust. Petitsiooni esitaja väidab lisaks, et tema kutsekvalifikatsiooni tuleks Saksamaal tunnustada, sest seda tunnustati Kreekas, kus ta töötas arstina.

2. Vastuvõetavus

Tunnistatud vastuvõetavaks 20. detsembril 2012. Euroopa Komisjonil paluti anda teavet (kodukorra artikli 216 lõige 6).

3. Euroopa Komisjoni vastus, mis saadi 27. märtsil 2013

Petitsiooni esitaja, kes on Saksamaa ja Kreeka topeltkodakondsusega liidu kodanikuga abielus olev kolmanda riigi kodanik, kaebab raskuste üle, millega ta pidi toime tulema, taotledes

- Saksamaa elamisluba;
- elamisluba oma vanematele, kes on Saksamaal kolmanda riigi kodanikud, ja
- oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamist Saksamaal.

Kaebuse esitaja sõnul on ELi kodanik ja tema pereliikmed elanud Kreekas määramata aja.

Euroopa Komisjoni märkused

Petitsiooni esitaja elamisloaga seotud probleem

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 21 on sätestatud, et „igal liidu kodanikul on õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, kui aluslepingutega ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti”. Seda arvesse võttes on direktiivis 2004/38/EÜ määratud tingimused, mis reguleerivad liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike ja nende pereliikmete poolt ning ELi kodanikele antud õiguseid.

Direktiivi 2004/38/EÜ artiklis 7 on sätestatud, et liidu kodanikul ja tema pereliikmetel on õigus elada vastuvõtva liikmesriigi territooriumil kauem kui kolm kuud, kui liidu kodanik tegutseb töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana või kui liidu kodanikul on enda ja oma pere jaoks piisavalt vahendeid, et mitte koormata oma elamisperioodi ajal vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalsüsteemi ja neil on vastuvõtva liikmesriigi üldine ravikindlustus.

Vastavalt artiklile 3 kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ siiski üksnes liidu kodanike suhtes, kes liiguvad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole.

Petitsiooni esitaja sõnul väidavad Saksamaa asutused, et tema õigusi tuleb hinnata Saksamaa õigustiku alusel, võtmata arvesse ELi õigust, sest tema abikaasal on lisaks Kreeka kodakondsusele ka Saksamaa kodakondsus.

Euroopa Liidu Kohtu otsuses kohtuasjas C-370/90 Singh on aga sätestatud järgmine:

„Liikmesriigi kodanikul võib olla takistatud oma päritoluriigist lahkumine eesmärgiga tegutseda aluslepingu kohaselt töötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana muu liikmesriigi territooriumil, kui pöördudes tagasi liikmesriiki, mille kodanik ta on, eesmärgiga tegutseda seal töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana, ei ole tema riiki sisenemise ja seal elamise tingimused vähemalt võrdsed tingimustega, mis kehtiksid tema suhtes aluslepingu või teise õiguse alusel muu liikmesriigi territooriumil.

Eeskätt oleks selline toimimine takistatud, kui tema abikaasal ja lastel ei ole samuti lubatud tema päritoluliikmesriiki siseneda ega seal elada tingimuste alusel, mis on vähemalt võrdsed tingimustega, mis kehtivad nende suhtes ühenduse õiguse alusel muu liikmesriigi territooriumil”.

Seega peavad Saksamaa ametiasutused kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga vähemalt kohtlema petitsiooni esitaja abikaasat tagasipöörduva kodanikuna ning andma petitsiooni esitajale ja tema abikaasale samaväärsed õigused, mis antakse ELi õigustiku alusel liikumisvabadust kasutavale liidu kodanikule ja tema abikaasale.

Euroopa Komisjon on valmis võtma Saksamaa ametiasutustega selles küsimuses ühendust ja seepärast palub ta petitsiooni esitaja luba avaldada oma identifitseerimisandmed Saksamaa ametiasutustele.

Petitsiooni esitaja vanemate elamisloaga seotud probleem

Direktiivi 2004/38/EÜ artiklis 2 määratletakse liidu kodaniku pereliikmed, kes võivad direktiivis sätestatud õigusi kasutada. Vastavalt direktiivi 2004/38/EÜ artiklile 2 kuuluvad ELi kodaniku pereliikmete määratluse alla üksnes „ülalpeetavad ülenejad lähisugulased”.

Petitsiooni esitaja ei tõstata küsimust seoses asjaoluga, et ta on taotlenud oma vanematele elamisluba nende sõltuvuse pärast temast ja tema abikaasast. Seega jääb petitsiooni esitaja vanematele elamisloa andmine direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisalast välja ja kuulub asjaomase liikmesriigi ainupädevusse.

Petitsiooni esitaja kutsekvalifikatsiooni tunnustamisega seotud probleem

Euroopa Komisjonile kättesaadava teabe põhjal näib, et petitsiooni esitaja omandas üldmeditsiini kvalifikatsiooni Lätis. Taotledes oma kvalifikatsiooni tunnustamist Saksamaal, tekkisid petitsiooni esitajal raskused.

Direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta kohaldatakse juhul, kui liikmesriigi kodanik soovib tegutseda reguleeritud kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus ta omandas kutsekvalifikatsiooni. Direktiivi kohaldatakse ka kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on sellise ELi kodaniku pereliikmed, kes kasutab direktiivis 2004/38/EÜ sätestatud õigust Euroopa Liidus vabalt liikuda.

Seega näib, et tehes otsuse petitsiooni esitaja taotluse kohta tunnustada tema üldmeditsiini diplomit, peaksid Saksamaa pädevad asutused kohaldama direktiivi 2005/36/EÜ. Kui Läti kvalifikatsioon vastab direktiivi 2005/36/EÜ artikli 24 ühtlustatud miinimumnõuetele ja selle nimetus on esitatud V lisa punktis 5.1.1, võib ta tugineda oma kvalifikatsiooni automaatsele tunnustamisele. Muul juhul kehtib nn üldine süsteem, mille puhul Saksamaa ametiasutused võivad võrrelda Lätis läbitud väljaõpet Saksamaa nõuetega. Kahe väljaõppe oluliste erinevuste korral võivad Saksamaa ametiasutused nõuda enne tunnustamist korvamismeetme järgimist.

Petitsiooni esitaja võib küsida lisateavet ja abi Saksamaa riiklikust kontaktpunktist, mille kohta võib täpsemaid andmeid leida veebisaidilt

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/contact/index_en.htm).

Järeldus

Euroopa Komisjon palub petitsiooni esitaja luba avaldada tema ja tema abikaasa identifitseerimisandmed Saksamaa ametiasutustele, et komisjonil oleks võimalik taotleda lisateavet petitsiooni esitaja elamisloa väljastamise ja tema abikaasa kui topeltkodakondsusega liidu kodaniku õiguste küsimuses.

4. Euroopa Komisjoni vastus (lähivaatamine), mis saadi 30. jaanuaril 2015

Euroopa Komisjon oli alustanud EU Piloti raames menetlust seoses tõsiasjaga, et petitsiooni esitaja vajas Saksamaale sisenemiseks viisat ega saanud vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ elamisloakaarti, vaid siseriikliku õiguse alusel kolmanda riigi kodanikele ette nähtud 3aastase elamisloa, mis kinnitati Saksamaa kohtu otsusega, millega keelduti kohaldamast petitsiooni esitaja kui Saksamaa/Kreeka topeltkodakondsusega isikuga abielus oleva kolmanda riigi

kodaniku Kreekast Saksamaale kolimise suhtes liikumisvabadust käsitlevat ELi õigust.

Petitsiooni esitaja leiab ka, et Saksamaal tuleks tunnustada tema Lätis omandatud kutsekvalifikatsiooni, sest seda tunnustati Kreekas, kus ta arstina töötas.

Saksamaa viimane vastus laekus komisjonile 10 septembril 2014.

Oma vastuses märkis Saksamaa valitsus, et petitsiooni esitaja konkreetse juhtumi puhul ei kaevatud riikliku kohtu otsust teadaolevalt edasi. Üldisemalt tutvustatakse selles aga juba võetud meetmeid ja võetavaid lisameetmeid, millega püütakse tagada, et petitsiooni esitaja juhtumiga samasuguste juhtumite korral tehakse edaspidised otsused kooskõlas ELi õigusega.

Saksamaa ametiasutused kinnitavad komisjoni õiguslikku seisukohta, et liikumisvabadust käsitlev ELi õigus kehtib piiriülestes olukordades, sealhulgas juhul, kui liikmesriigi kodanikud pöörduvad tagasi liikmesriiki pärast seda, kui nad on kasutanud tegelikult ja tulemuslikult õigust muus liikmesriigis vabalt liikuda. Seda seisukohta väljendades sisaldab Saksamaa viisakäsiraamat alates 2013. aasta suvest sätteid, millega tagatakse, et liikumisvabadust käsitlev ELi õigus võib kehtida topeltkodakondsusega ELi kodaniku kolmandast riigist pärit pereliikmete sissesõiduviisa suhtes, kui ELi kodanik on kasutanud tegelikult ja tulemuslikult vaba liikumise õigust.

Lisaks antakse Euroopa Komisjonile teada, et samasuguseid muudatusi, nagu on esitatud Saksamaa viisakäsiraamatus, tehakse 2015. aasta jooksul ka üldistes halduseeskirjades liikumisvabadust käsitleva õigusakti kohta. Nendega tagatakse, et ka selliste pereliikmete Saksamaal elamise õigused on määratud liikumisvabadust käsitleva ELi õigusega, kui ELi kodanik on kasutanud tegelikult ja tulemuslikult vaba liikumise õigust.

Euroopa Komisjonile kättesaadava teabe põhjal näib, et petitsiooni esitaja kvalifikatsiooni tunnustamisega seoses tuleks kohaldada direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. Töötaja omandas oma kutsekvalifikatsiooni ühes liikmesriigis (Lätis) ja lisaks võib ta ELi kodaniku pereliikmena kasutada ära direktiivi 2005/36/EÜ, nagu on ette nähtud direktiivis 2004/38/EÜ. Seega peavad Saksamaa ametiasutused hindama tema taotlust kooskõlas direktiiviga.

Direktiivi 2005/36/EÜ artikli 51 lõike 2 alusel peavad Saksamaa pädevad asutused vaatama taotluse läbi ja tegema oma põhjendatud otsuse hiljemalt kolme kuu jooksul pärast taotleja täielike dokumentide saamist. Seda tähtaega võib direktiivis viidatud juhtumite korral pikendada veel ühe kuu võrra. Riigi tasandi otsuse või tähtajaks otsuse mittetegemise kohta saab esitada kaebuse vastavalt riiklikule seadusele.

Järeldus

Teabest nähtub, et vastuseks Euroopa Komisjoni EU Piloti raames algatatud menetlusele on Saksamaa võtnud juba meetmed eesmärgiga tagada, et topeltkodakondsusega ELi kodanikud, kes kasutavad tegelikult ja tulemuslikult isikute vaba liikumise õigust, saavad Saksamaale sisenemisega seoses tugineda ELi õigustiku perekonna taasühinemise eeskirjadele. 2015. aastal kavatakse võtta täiendavaid meetmeid seoses nende isikute Saksamaal elamisega. See peaks tagama, et petitsiooni esitaja juhtumiga samasuguste juhtumite korral kohaldatakse ELi õigust nõuetekohaselt. Euroopa Komisjon suhtub sellesse olulisse teemasse jätkuva valvsusega.

Kui petitsiooni esitaja peaks oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamisega seoses edaspidi raskustesse sattuma, võib ta kaaluda Saksamaa pädevate asutuste otsuse individuaalset edasikaebamist.